

FUNDACJE RODZINNE: FAKTY I MITY cz. I

Fundacja rodzinna to nowo powstała instytucja w polskim prawie. Jej celem jest wsparcie przedsiębiorstw i ich właścicieli w wielopokoleniowym zarządzaniu majątkiem rodzinnym, jego akumulacji i niepodzielności na skutek dziedziczenia. Od początku obowiązywania ustawy – czyli od 22 maja 2023 roku – wśród samych zainteresowanych zrodziło się wiele pytań i wątpliwości dotyczących tego, czy instytucja fundacji rodzinnej będzie stanowić dostatecznie pewną alternatywę dla sukcesji przedsiębiorstw. Zagadnień związanych z tym tematem jest wiele, dlatego wybraliśmy spośród nich kilka **najczęściej pojawiających się mitów i faktów na temat fundacji rodzinnej.**

1. Fundacja rodzinna to rodzaj fundacji charytatywnej.

MIT: Wbrew swojej nazwie fundacja rodzinna nie musi prowadzić działalności charytatywnej, ani nie jest organizacją pożytku publicznego.

O ile ustanowieniu fundacji charytatywnej towarzyszy realizacja celów społecznie lub gospodarczo użytecznych, o tyle źródeł powołania fundacji rodzinnej należy upatrywać w potrzebie zabezpieczenia prywatnego majątku oraz zarządzania nim w zgodzie z określoną w statucie fundacji wolą fundatora. Instytucja fundacji rodzinnej nie podlega pod regulacje ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach, lecz ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej.

2. Fundacja rodzinna nie może prowadzić działalność gospodarczej.

MIT: Fundacja rodzinna może prowadzić działalność gospodarczą, lecz w ograniczonym zakresie.

Przedmiot tej dozwolonej działalności gospodarczej reguluje art. 5 ustawy o fundacji rodzinnej. Co istotne, ustawodawca nie zabrania prowadzenia działalności gospodarczej w ramach fundacji rodzinnej w zakresie szerszym, aniżeli tym wskazanym w ustawie. Konsekwencją „wyjścia” poza dopuszczalny zakres jest wyższa stawka podstawy opodatkowania – 25 %.

3. Fundator może być jednocześnie beneficjentem założonej przez siebie fundacji rodzinnej.

FAKT: Wyłącznie dwa rodzaje podmiotów mogą być beneficjentami fundacji rodzinnej.

Po pierwsze – **osoba fizyczna**: ustawa nie wprowadza żadnych ograniczeń w tym zakresie, dlatego beneficjentem fundacji rodzinnej może być zarówno osoba niepełnoletnia, niespokrewniona z fundatorem, jak również sam fundator.

Po drugie – beneficjentem fundacji rodzinnej może zostać **organizacja pozarządowa prowadząca działalność pożytku publicznego**. Przez taką działalność rozumiemy działalność społecznie użyteczną, prowadzoną przez organizację pozarządową w sferze zadań publicznych określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

4. Fundacja rodzinna to instytucja zarezerwowana wyłącznie dla wielkich majątków.

MIT: Kluczowym warunkiem ustanowienia fundacji rodzinnej jest pokrycie (relatywnie niskiego) funduszu założycielskiego w wysokości nie niższej niż - 100 tys. zł.

Ustawa o fundacji rodzinnej nie zobowiązuje fundatora do tego, aby wnoszone do fundacji mienie miało charakter gotówkowy, mogą to być także nieruchomości, czy mienie ruchome. Z drugiej strony należy jednak pamiętać, że wraz z ustanowieniem fundacji rodzinnej powinniśmy liczyć się z dodatkowymi kosztami tj.: taksą notarialną (zależną od wielkości funduszu założycielskiego), opłatą sądową (500 zł - tyt. zgłoszenia fundacji rodzinnej do rejestru fundacji rodzinnych), podatkiem od czynności cywilnoprawnych oraz od towarów i usług czy kosztami prowadzenia fundacji rodzinnej, m.in. prowadzenia księgowości, czy obowiązkowego audytu.

Pomimo tych kosztów oraz opłat, instytucja fundacji rodzinnej to instrument gwarantujący akumulację rodzinnego majątku z jednoczesną możliwością prowadzenia działalności gospodarczej, opodatkowanej na bardzo korzystnych zasadach.

5. Do powstania fundacji rodzinnej wymagane jest sporządzenie statutu w formie aktu notarialnego.

FAKT: Zdecydowanie tak, niemniej jednak należy pamiętać, że do powstania fundacji niezbędne będzie także:

- złożenie oświadczenia o ustanowieniu fundacji rodzinnej w AKCIE ZAŁOŻYCIELSKIM albo w TESTAMENCIE;
- sporządzenie spisu mienia;
- w przypadku ustanowienia fundacji rodzinnej w AKCIE ZAŁOŻYCIELSKIM - wniesienie funduszu założycielskiego przed wpisaniem fundacji do rejestru ALBO wniesienie funduszu założycielskiego w terminie dwóch lat od dnia wpisania fundacji rodzinnej do

- rejestru fundacji rodzinnych w przypadku ustanowienia fundacji rodzinnej w TESTAMENCIE;
- ustanowienie organów fundacji rodzinnej wymaganych przez ustawę lub statut;
 - wpisanie fundacji rodzinnych do rejestru.

6. Ustanowienie rady nadzorczej w fundacji rodzinnej jest obowiązkowe.

MIT: Ustanowienie rady nadzorczej jest obowiązkowe ALE wyłącznie, gdy liczba beneficjentów fundacji rodzinnej przekracza 25 osób.

W przeciwnym wypadku, rada nadzorcza jest organem fakultatywnym, a jej powołanie jest dobrowolne i zależne od woli fundatora. Obowiązek ustanowienia rady nadzorczej może także wystąpić w trakcie działalności fundacji rodzinnej, co wymagać będzie zmian w statucie fundacji rodzinnej.

7. Wszyscy beneficjenci fundacji rodzinnej korzystają z pełnego zwolnienia z PIT-u.

MIT: Ustawodawca zdecydował, że wyłącznie beneficjenci (w tym fundator) fundacji rodzinnej zaliczani do tzw. „grupy 0” wobec fundatora, (do której zgodnie z art. 4a pkt. 1 ustawy o podatku od spadków i darowizn należą: małżonkowie, zstępni, wstępni, pasierb, rodzeństwo, ojczym oraz macocha), korzystają z pełnego zwolnienia z PIT-u w zakresie świadczeń otrzymywanych od fundacji rodzinnej.

Wobec tego, świadczenia na rzecz ww. podmiotów będą opodatkowane 15 % stawką CIT, obciążającą majątek fundacji rodzinnej. O tym, jakie inne zwolnienia od podatku PIT przewidział ustawodawca, omówimy już w następnej publikacji.

8. Wniesienie przez fundatora mienia na pokrycie funduszu założycielskiego nie będzie podlegać opodatkowaniu.

FAKT: Wniesienie przez fundatora mienia na pokrycie funduszu założycielskiego nie będzie generować obowiązku podatkowego na gruncie podatku PIT, CIT oraz PCC.

Brak jednoznacznej regulacji ustawowej tego zagadnienia uzupełniają indywidualne interpretacje podatkowe stanowiące, że co do zasady, wniesienie przez fundatora składników majątkowych do fundacji rodzinnej, celem pokrycia funduszu założycielskiego, nie powoduje powstania po stronie fundatora przychodu (interpretacja indywidualna z dnia 15 czerwca 2023 r. - 0113-KDIPT2-3.4011.284.2023.3.JŚ).

9. Fundacja rodzinna nie jest odpowiedzialna za zaległości podatkowej jej fundatora.

MIT: Fundacja rodzinna (odpowiednio fundacja rodzinna w organizacji) odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie z fundatorem za zaległości podatkowe fundatora, powstałe przed ustanowieniem fundacji rodzinnej.

Zakres jej odpowiedzialności jest ograniczony do wartości majątku wniesionego przez fundatora (art. 117e ordynacji podatkowej). Przyjęte rozwiązanie należy ocenić jako w pełni uzasadnione z uwagi na to, że w przeciwnym wypadku fundacja rodzinna stałaby się mechanizmem unikania odpowiedzialności podatkowej.

SKONTAKTUJ SIĘ Z NAMI

**Urszula
Rodak-Smolarek**

**Aleksander
Petrys**

**Agnieszka
Wiercińska-Krużewska**

**Jan
Roliński**

